Elämän tähden

Toimivat ADHD:n kuntoutuskäytännöt

Duodecim, Käypä hoito- seminaari

Biomedicum 29.1.2015

Leena Pihlakoski

Ayl, Tays/Lastenpsykiatria

Sidonnaisuudet kahden viimeisen vuoden ajalta

lastenpsykiatrian el, lastenpsykoterapian erityispätevyys

apulaisylilääkärii,Tays/Lastenpsykiatria

Koulutustoiminta

- yksittäisiä luentoja eri lääkealan yritysten järjestämissä koulutuksissa
  - *Shire, Lilly*
- osallistunut lääkealan yrityksen potilas- tai asiantuntijamateriaalin tai koulutusten suunnitteluun
  - *Janssen-Cilaq,Shire*
- osallistunut ulkomaiseen kongressiin
  - *Shire*

Elämän tähden

KH: Suositus hoidon porrastuksesta

- un huoli keskittymättömyydestä ja ylivilkkaudesta herää, tuki on käynnistettävä heti
- Ensisijainen vastuu lapsen tai nuoren tuen järjestämisestä on asuinkunnan peruspalveluilla ja lähiympäristöllä
  - päiväkoti, koulu tai muu vastaava taho yhteistyössä perheen kanssa
- Päivähoidon tai koulun tukitoimet ja yhteistyö huoltajien kanssa sekä tarvittaessa sosiaalitoimen apu ovat usein riittävä tuki

Elämän tähden

KH: Suositus hoidon porrastuksesta

s joslapsen tai nuoren ongelmat jatkuvat tukitoimista huolimatta, hänet ohjataan lääkärin ja paikallisen moniammatillisen työryhmän arvioitavaksi

Ongelmien selvittämisessä ja tukitoimien suunnittelussa on hyötyä oppilashuollon tai vastaavasta työryhmästä tai ADHD:n hoitoon erityisesti perehtyneestä työntekijästä

Elämän tähden

KH: Suositus hoidon porrastuksesta

- ADHD diagnosoidaan ja hoito- ja kuntoutussuunnitelma tehdään ensisijaisesti perustason palveluissa
  - Kuntoutussuunnitelmassa on määriteltävä vastuuhenkilöt
- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisestä työnjaosta ja yhteistyöstä sovitaan paikallisesti käytettävissä olevien resurssien ja osaamisen mukaisesti

Elämän tähden

KH: Suositus hoidon porrastuksesta

Erikoissairaanhoidon tulee järjestää riittävästi diagnosoinnin ja hoidon onnistumista tukevia joustavia konsultaatiomahdollisuuksia ja koulutusta

Konsultaatiot voivat olla potilaskohtaisia tai säännöllisesti tapahtuvia työryhmän ohjaustapaamisia

Elämän tähden

Miten Pirkanmaalla?

2000-luvun lopullarikoissairaanhoito ruuhkautui

Tarve siirtää neuropsykiatrisen tiedon ja kuntoutuksen erikoissairaanhoidosta aikaisempaa laajemmaksi osaksi perustasoa

2008 KH-suositus

Elämän tähden

Miten Pirkanmaalla?

Hanke neuropsykiatrisesti oireilevien lasten tukemiseen kotona ja lähiympäristössä

- Tampereen kaupunki, Pirkkalan kunta ja Sastamalan perusturvakuntayhtymä
- 2008-2009 ja 2011-2013
- Kaste-ohjelmassa
- Iso taloudellinen resursointi perustasolle
  - **Yht. 2,2 milj e**

Elämän tähden

Nepsy-hanke

Tavoitteet

- Uudistaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut laajemmaksi kokonaisuudeksi
- Kehittää erityispalveluja tukemaan peruspalveluja
- Tuoda palvelut lapsen lähiympäristöihin
- Parantaa työntekijöiden osaamista neuropsykiatrisissa häiriöissä

Elämän tähden

Hankkeen toteutus

Ohjausryhmä

Asiantuntijaryhmä

- Työnohjauksellinen, kouluttava -> tietoa levittävä

Lasten ja perheiden tarpeiden kartoitus

Toimintamallien luominen

- *Kodit, varhaiskasvatus, koulut, nuorisotoimi*
- *Neuvolat, oppilashuolto, lastensuojelu, monialainen perhetyö, lasten- ja nuorisopsykiatria, perheneuvolat, päihdetyö*

Elämän tähden

NEPSY-hanke

Moniammatillinen projektiryhmä Nepsytiimi

- sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijöitä, mielenterveyshoitaja, erityislastentarhanopettajia, terveydenhoitaja, psykiatrisia sairaanhoitajia, asiantuntijalääkäri, aineenopettaja sekä graafinen suunnittelija

PSHP

Kolmas sektori

Elämän tähden

Nepsy-hanke

Joka kuntaan omat palvelumallit

- Kehäajattelu

NEPSY-käsikirja

http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/neptunus.html

Elämän tähden

OSMO-hanke

Nepsy-hankkeen tuotosten juurruttaminen

Puutteiden kartoitus ja toiminnan kehittäminen

- Nivelvaiheet!

- http://www.tampere.fi/material/attachments/o/6KhgBAtfA/OSMOhankkeen_loppuraportti.pdf

Elämän tähden

Tampereella nyt

Hoitoketju ylivilkkaille ja tarkkaamattomille lapsille ja nuorille

- alle 13 v

- yli 13 v

Peruspalvelut kynnyksettä

Perusterveydenhuolto/perheneuvola

Esh-konsultaatio

Esh

- Lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, lastenneurologia

Elämän tähden

Tampereella nyt

Neljä Nepsy-työntekijää

- perheneuvolan tiimissä
  - *Erityislastentarhanopettaja, th, perhetyöntekijä*
- lastensuojelun perhetyössä

Koulutukset

Ohjaus ja neuvonta

Oppaat, materiaalipankki

Valmennus

Elämän tähden

Tampereen nepsy-työ: Koulutukset

Avoimet koulutukset työntekijöille

- Ikäryhmittäin kohdennetut Nepsy-perustietokurssit järjestetään 2x/v
- Koulutuksien teemoina
  - *tunnistaminen ja neurokognitiivinen tausta*
  - *neuropsykiatrisen lapsen kohtaamisen ja kuntoutuksen pääperiaatteet*
  - *työkalupakki arkeen*

Elämän tähden

Koulutukset

Vanhemmille

- Osa 1: Tunnistaminen ja neuropsykiatrinen tausta
  Osa 2: Kuntoutus ja ohjaaminen

Useita vuodessa, jatkuvaa toimintaa

20 perhettä/kerta

Elämän tähden

Tilattavat koulutukset

Koulutuksia neuropsykiatrisista häiriöistä ja arjen selviytymiskeinoista järjestetään tilauksesta kohdennetusti eri ammattiryhmille ja työyhteisöille, esim. koulun ja päiväkodin henkilökunnalle

Elämän tähden

Ohjaus ja neuvonta

Puhelinkonsultaatio

- ammattilaisille ja vanhemmille
- 1 ap/vko

Pitkäkestoisempi konsultaatio

- esimerkiksi 1 - 5 kertaa
- voi sisältyä päiväkoti-, koulu- tai kotikäyntejä

Elämän tähden

Konsultaatiokahvilat

- keskustelupaikka työyhteisöille
- mahdollisuus jakaa kasvatuksellisia ja ohjauksellisia, haasteellisen lapsen tai nuoren kanssa eteen tulevia ajatuksia ja tilanteita, vertaistuki
- Tavoitteena on tukea jaksamista ja saada uudenlaista näkökulmaa lapsen ja nuoren erityisyyteen
- Ammattilaiset voivat ryhmässä jakaa keskenään hyviä käytäntöjä ja kehittää niitä edelleen

Ryhmän koko on 4 - 10 henkilöä

- 1,5 - 2 tuntia, 1 - 5 kerran jaksoissa

Elämän tähden

Ohjaus ja neuvonta

Nepsy-terveydenhoitajan konsultaatio

- lastenneuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa tehtävän terveystarkastuksen syventäminen nepsy-asioihin
- havaintokäynnit päiväkodissa, koulussa ja kotona
- jo käytössä olevien ja toteutettujen tukitoimien selvittäminen

Elämän tähden

Valmennus

Neuropsykiatrinen valmennus

- 5-15 tapaamista
- s-posti ja puhelut

- ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja – koulutuksia kaupungin järjestämänä

Elämän tähden

Lainaamo ja materiaalipankki

Kuntoutusvälineitä, pelejä ja kirjoja

Verkkomateriaali

- Oppaat ja kuvat
  - *http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/neptunus/oppaatjakuvat.html#Oppaat*
  - *Esim. säännöt, ennakointi, kiukunhallinta, tunteiden hahmottaminen*
  - *koteihin ja ammattilaisille*

Elämän tähden

Elämän tähden

VIREYSTILAN MUUTTAMINEN

1. Laita jotain suuhun

2. Liiku .....

3. Kosketa .....

4. Katso .....

5. Kuuntele .....

Elämän tähden

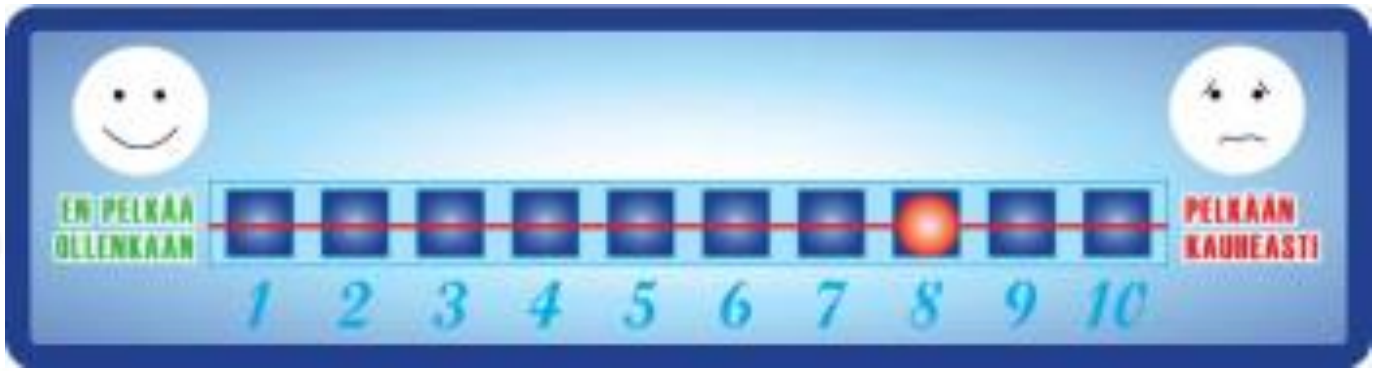

Elämän tähden

Työtapoja ja toimintamalleja

Esim.

- Liikennevalot, seinälukujärjestys, aktiivityyny
- Tsemppipenkki, vaihtoehtovälitunti

Elämän tähden

Vanhempainkoulu

Ihmeelliset vuodet –vanhempainryhmät

- Perheneuvolan toimintaa

Vertaistukiryhmät

Nepsy-lasten vanhemmille

Vapaaehtoiset vetäjät

- 3. sektorin kautta

Tiedotus kunnan/kaupungin nettisivuilla

Aktiivisia

Elämän tähden

Toimivassa kuntoutuksessa keskeistä

PORRASTUS!

Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus

- Konsultaatiot ja tukimateriaali

Lähitoimijoille kohdistetut koulutukset

Vanhempainkoulut

Nepsy-valmennus

Hyvä yhteistyö perustason ja esh välillä: Hoitoketjut!

Elämän tähden

Pirkanmaalla

- Melko toimiva ADHD:n hoidonporrastus
  - Sekä diagnostiikka että hoito on keskittynyt perustasolle
    - **Vanhempainohjaus, nepsy-työntekijät sekä sosiaalitoimessa että perheneuvolassa**
    - **Treella perusth:ssa lastenneurologi, erityiskouluilla kaksi pediatria**
    - **Kehyskuntien penet: erikoislääkäri tai el-konsultaatiot**
  - Ajantasainen hoitoketju
    - *PSHP: Tarkkaavaisuushäiriöisen lapsen hoitoketju*
  - Hoitoverkkotyö
    - *PSHP: Lasten mielenterveystyön palveluverkko*

Elämän tähden

Kiitos tarkkaavuudesta!

Elämän tähden